

NKS
2023

Najkrajšie knihy Slovenska 2023

4	Príhovor
6	Medzinárodná odborná porota
8	Zasadnutie medzinárodnej odbornej poroty
14	Reštart súťaže Najkrajšie knihy Slovenska 2023
18	Kolekcia víťazných knižných titulov NKS 2023
40	Cena poroty NKS 2023
44	Kolekcia nominovaných knižných titulov NKS 2023

Príhovor

Tohtoročný 32. ročník súťaže Najkrajšie knihy Slovenska sa nesie v znamení reštartu. Zmenu už na prvý pohľad komunikuje svieža vizuálna identita od študentiek Ateliéru Typolab z Katedry vizuálnej komunikácie Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave.

Novú tvár dostal aj štatút súťaže. Organizátori ho spracovali do progresívnejšej formy, ktorá viac zodpovedá požiadavkám súčasnej doby a vývoju knižného dizajnu na Slovensku. V novom štatúte sa zrušilo sedem kategórií, v rámci ktorých sa tituly po minulé roky prihlasovali i hodnotili, a vytvára čistú kolekciu desiatich víťazných kníh. Takto má porota možnosť nevybrať knihu toho-ktorého žánru, pokiaľ sa v ňom nevyskytli publikácie spĺňajúce požiadavky kvalitného spracovania v danom ročníku.

Súčasný štatút súťaže mení aj zloženie poroty. Pätnásťčlenný tím predchádzajúcich ročníkov sa zúžil na tretinu, pričom minimálne dvojicu členstva poroty pozýva BIBIANA zo zahraničia. Účasť medzinárodných porotcov a porotkýň môže byť iba prínosná, pretože nám poskytuje nezaujatý pohľad a prináša skúsenosť z iných knižných trhov. Počas tohtoročného hodnotenia sa viackrát stalo, že zahraničný porotca rozpoznal tému publikácie vďaka kvalitnému a vhodne zvolenému dizajnu aj napriek tomu, že nerozumel jazyku. Za prínos pre súťaž považujem aj to, že v porote prevažovali ľudia, ktorí sa profesne priamo podieľajú na tvorbe estetickej stránky kníh – porotu tento rok tvorili typograf, grafický dizajnér, ilustrátorka, polygraf a kurátorka komunikačného dizajnu.

Odborná verejnosť tieto zmeny požadovala už dlhšie. Možno práve vďaka nim sa do aktuálneho ročníka prihlásilo viac ako 200 knižných titulov a svoje práce prihlásili aj niektorí renomovaní dizajnéri, ktorí doteraz súťaž obchádzali.

Naše diskusie o publikáciách boli intenzívne, ale aj nesmierne výživné. Porota sa zväčša názorovo zhodovala. Čo sa týka kvality spracovania titulov, návrh mali najmä odbornó-náučné publikácie. Naopak, úroveň detských titulov hodnotíme tento rok ako slabšiu – často sa stávalo, že ilustrácie boli výborné, no grafická úprava nepostačovala. Zrušenie kategórií asi najmenej prospelo beletrii. Našlo sa medzi nimi viacero brilantne spracovaných titulov, no vzhľadom na možnosti, aké ponúka úprava odborných a „artovejších“ publikácií, výraznejšie nezaujali. Viacerým titulom, pre ktoré bola nosným prvkom fotografia, sa vyčítala mierne zanedbaná predtlačová príprava.

Celkovo však boli prihlásené knihy na vysokej úrovni a vypovedajú o kvalite práce našich domácich dizajnérov, ilustrátoriek či typografov, a preto dúfam, že inak tomu nebude ani počas najbližších rokov.

LUCIA ŽATKULIAKOVÁ
predsedkyňa poroty

PAVEL KORDOŠ
Slovensko
polygraf, lektor

Pavel Kordoš je absolventom Katedry polygrafie Fakulty technickej a potravinárskej technológie na STU v Bratislave. Od roku 1991 sa aktívne venuje predtlačovej príprave a spolupracuje na mnohých projektoch s grafickými štúdiami či vydavateľstvami. Prednáša o predtlačovej príprave, typografii, správe farieb a je lektorom kurzu Základy polygrafie na STU.

FILIP KRAUS
Česká republika
typograf, vedúci ateliéru
tvorby písma a typografie na
UMPRUM v Prahe

Filip Kraus študoval v Ateliéri dizajnu písma a typografie na pražskej UMPRUM. Navrhol písmo Mikser, ktoré získalo ocenenie Communication Arts a cenu Type Directors Clubu za typografickú výnimočnosť, a niekoľko ďalších, medzi ktorými je aj písmo pre pražské pouličné značky. V súčasnosti pôsobí aj ako vedúci Ateliéru tvorby písma a typografie na UMPRUM.

JAKOB MAYR
Rakúsko
grafický dizajnér,
typograf, lektor

Jakob Mayr je absolventom Univerzity aplikovaného umenia vo Viedni v odbore grafický dizajn a typografia. V súčasnosti pôsobí vo Viedni, príležitostne v Bolzane a ako lektor typografie a editoriál dizajnu na New Design University v St. Pölten v Rakúsku. Venuje sa typografii, knižnému a editoriál dizajnu.

GABRIELA ONDRIŠÁKOVÁ
Slovensko
kurátorka a kustódka zbierky
komunikačného dizajnu
v Slovenskom centre dizajnu

Gabriela Ondrišáková vyštudovala dejiny výtvarného umenia na Univerzite Komenského a štúdium ukončila diplomovou prácou o grafickom dizajnérovi Karolovi Rosmánym. Pôsobí vo výskume slovenského komunikačného dizajnu v Slovenskom múzeu dizajnu. Publikuje články, kurátoruje výstavy a spolupracuje na podujatiach venujúcich sa grafickému dizajnu.

LUCIA ŽATKULIAKOVÁ
Slovensko
ilustrátorka, členka Asociácie
slovenských ilustrátorov
a ilustrátoriek

Lucia Žatkuliaková vyštudovala ilustráciu na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave. Počas štúdia absolvovala študijnú sťaž vo Francúzku aj v Dánsku. Venuje sa najmä knižnej ilustrácii a v roku 2023 bola jej tvorba súčasťou výstavy Bienále ilustrácií Bratislava. Spolupracovala s mnohými vydavateľstvami či neziskovými sektormi.

Zasadnutie medzinárodnej odbornej poroty

Zasadnutie medzinárodnej odbornej poroty v dňoch 19. a 20. februára 2024
v priestoroch BIBIANY na Panskej 41 v Bratislave.

Reštart súťaže
Najkrajšie
knihy

Slovenska
2023

Po vyše 30 rokoch prichádza súťaž Najkrajšie knihy Slovenska s reštartom. Ten sa odzrkadľuje nielen v novej, súčasnejšej vizuálnej identite, ale aj vo vynovenom štatúte súťaže. Zloženie poroty sa zmenilo z pätnásťčlennej na päťčlennú a pribudla aj účasť medzinárodných autorov a autoriek či odborníkov z profesionálneho knižného a dizajnérskeho prostredia.

„Kompaktná medzinárodná porota je dlhodobo európskym štandardom. Lepšie sa dohodne menšia skupina profesionálov so zameraním na dizajn publikácií ako veľká viacodborová porota,“ vysvetľuje pedagóg a renomovaný dizajnér Pavol Bálik, ktorý bol i súčasťou pracovnej skupiny, podieľajúcej sa na tvorbe nového štatútu súťaže.

„Doba sa už dávno zmenila a v súčasnosti rozhodujú o výzore knihy najmä dizajnéry a dizajnéri. Predchádzajúci model súťaže sa nastavoval ešte v dobe, keď bola produkcia kvalitnej publikácie tímovým úsilím. Podieľalo sa na nej množstvo špecialistov z oblasti polygrafie a pracovníkov vydavateľstiev. V takýchto hodnotiacich komisiách boli preto dizajnéri zastúpení iba minimálne. Tomu následne zodpovedal aj samotný výber víťazných publikácií, pretože sa všetci vyjadrovali ku všetkému,“ dodáva Bálik.

Zuzana Liptáková, bývalá riaditeľka BIBIANY, hlavného organizátora a usporiadateľa súťaže, to vníma podobne ako Bálik: „V rokoch svojho vzniku súťaž pomáhala najmä hodnoteniu na polygrafickej úrovni a vzťah textu a ilustrácií bol tiež iný. Vďaka technológiám a vývoju knižného

trhu si knihy vyžadujú iný prístup hodnotenia. Preformulovali sme preto víťazné kategórie i kritériá súťaže. Neponchybujem, že o pár rokov bude súťaž potrebovať opäť nové pravidlá, aby bola atraktívna a relevantne mapovala nové trendy a aktuálnu tvorbu v oblasti knižnej kultúry.“

V snahe prehovoriť príťažlivejšie k odbornej aj laickej verejnosti si potrebnú zmenu žiadala aj vizuálna identita súťaže. Spoluprácu prijala Katedra vizuálnej komunikácie na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave a spomedzi viacerých študentských návrhov si komisia zložená z odborníkov v oblasti grafického dizajnu zvolila na základe funkčného výtvarného konceptu prácu Emy Kern, Karolíny Ježíkovej a Terezy Umlaufovej. Autorky pod pedagogickým vedením Pavla Bálika postavili identitu súťaže na výraznom prvku, ktorým je záložka do knihy. Prvok umožňuje pracovať s rôznymi variáciami výrezov, veľkostí a farieb. V tomto ročníku pracujú autorky so žltou, čiernou a bielou farbou. „Pri výbere sme hľadali jednu výraznú a predovšetkým sviežu farbu. Preto sme si zvolili žltú, ktorá patrí do základného farebného spektra. K nej sme následne doplnili ďalšie dve základné farby, aby vytvorili pútavý a hlavne kombinovateľný kolorit,“ objasňujú autorky.

Tento ročník porota po prvý raz neudeľovala ocenenia v rámci žánrových kategórií, ale vybrala kolekciu 10 víťazných titulov spomedzi 20 nominovaných a vyše 200 prihlásených kníh, ktoré spĺňali všetky komplexné odborné predpoklady na zaradenie medzi Najkrajšie knihy Slovenska 2023. Porota hodnotila celkové vizuálne

a knihárske prevedenie prihlásených kníh: zalomenie a riešenie textu, typografiu, prácu s ilustráciami, výber papiera, väzbu a knihárske dokončovacie spracovanie. Porota však dôkladne hodnotila tituly nielen po vizuálnej, ale aj po obsahovej stránke. Keďže obsah často udáva vizuálne prevedenie knihy, dôležité bolo spoznať, aké príbehy za knihami stoja a uchopiť tak ich celkový koncept.

„Kvalitatívne vyvážená kolekcia vybraných kníh vytvára v súčasnosti lepší obraz o stave kvality knižnej produkcie než povinný výber z kategórií, ktoré nemusia byť svojou kvalitou v každom ročníku dostatočne zastúpené. Zároveň treba dodať, že niektoré tituly sa v poslednej dobe veľmi ťažko kategorizujú,“ vysvetľuje Pavol Bálik, prečo je podľa neho súčasný model súťaže férovejší.

Do súťaže prišli aj noví partneri. Po prvýkrát sa nimi stali inštitúcie v pôsobnosti Ministerstva kultúry SR – Slovenské centrum dizajnu a Slovenské literárne centrum, ktoré prepájajú súťaž s profesionálnym výtvarným a literárnym prostredím, prispievajú k propagácii a popularizácii súťaže na Slovensku aj v zahraničí. Noví partneri, vynovený štatút aj príťažlivá vizuálna identita prilákali autorov a autorky či vydavateľstvá, ktoré doposiaľ svoje práce do súťaže neprihlasovali. „Našu dôveru, aby sme prihlásili publikáciu Baba z lesa, si získala súťaž novými zapojenými partnermi ako garantmi kvalitného a odborného prístupu,“ uvádza Miroslava Kobrtková z vydavateľstva Absynt.

Prihlásiť po prvýkrát vlastnú produkciu sa rozhodla aj Denisa Šifrová

z vydavateľstva a štúdia Büro Milk: „Súťaž, ktorá viac zviditeľňuje rôznorodú knižnú tvorbu nielen z obsahovej stránky, ale aj na základe vizuálnej kvality, dokáže posúvať vnímanie, hodnotu a umožňuje širšiu dostupnosť pre čitateľov. A v neposlednom rade nastavuje a zvyšuje úroveň kvalitnej úpravy, ktorá korešponduje s obsahom knihy. Nový štýl súťaže, odbornú medzinárodnú porotu aj zmeny smerujúce k otvoreniu súťaže a k jej väčšej pestrosti sme vnímali veľmi pozitívne, a preto sme sa aj prihlásili.“

32. ročník súťaže ukázal, že na Slovensku vznikajú skutočne kvalitné, novátorské, zaujímavé aj odvážne publikácie, ktoré môžu svojou vysokou kvalitou smelo konkurovať aj zahraničnému knižnému trhu.

„Sme veľmi radi, že dizajn kníh sa u nás posúva každý rok míľovými krokmi vpred, a že aj na Slovensku už funguje úzus, podľa ktorého je kniha viacvrstvovým nosičom umenia. Vnímame kladné reakcie nielen od čitateľov, ale napríklad aj od zahraničných autorov, ktorým sa slovenské prekladové mutácie ich kníh niekedy páčia viac ako pôvodné vydania,“ pozitívne hodnotí vývoj slovenského knižného dizajnu Tamara Leontievová z vydavateľstva Artforum.

„Latka je dnes nastavená omnoho vyššie, ako bola v minulosti a úroveň každým rokom stúpa, čo je mimoriadne dobrá správa,“ dodáva Pavol Bálik.

Kolekcia
víťazných
knižných
titulov
Najkrajšie
knihy
Slovenska
2023

Dym. V tomto meste sa tak dobre túži po iných

Autorka: Katarína Poliačiková
 Grafický dizajn: Michal Tornyai
 Vydavateľ: Čierne diery, o. z.
 Tlač a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: BIO TOP 3 Next 100, 250 g/m²

Ucelená grafická koncepcia Michala Tornyiaho ladí s charakterom textov Kataríny Poliačikovej. Vďaka vynechaniu horných okrajov sadzobného obrazca a zvýraznením bočných okrajov evokuje úprava akýsi tok, tiahne sa od začiatku knihy – od okraja obálky – cez vnútro – až po úplný koniec. Sadzba tak harmonicky plynie knihou ako rieka Dunaj mestom Bratislava, ktoré autorka postupne ohmatáva skrz konkrétne miesta, ľudí a ich príbehy. Dunaj je v knihe prítomný aj vďaka fotografiám autorky, ktoré sprevádzajú text. Sú na nich typicky vyhladené dunajské kamene, nazbierané počas vychádzok k rieke. Autorka ich po nafotení vrátila späť brehu. Tornyai fotografie upravil do troch pantonových farieb – do zemitej hnedej, vodovej modrej a akcentujúcej oranžovej. Ich úprava evokuje lomy svetla na hladine, opar nad riekou, niečo efemérne, nestále. Rovnako je riešená aj obálka knihy, na ktorej je použitý parciálny lak podčiarkujúci vertikality, a tým aj základnú ideu grafického riešenia celej knihy.

Jazero

Autorská kniha *Jazero* od Han Donau je v našich končinách neštandardným dielom v každom ohľade. Na prvý pohľad zaujme netradičným, prísne vertikálnym formátom a vyšperkovaným technologickým spracovaním. Tvrdá väzba v sivom plátne s oranžovou, modrou a slepou razbou pomáha vzbudiť dojem, že človek má v rukách zberateľský objekt. V geometricky štylizovaných ilustráciách využíva autorka atraktívne textúry a podobne ako v texte, ani v nich neprezrádza priveľa. Grafické spracovanie tak prirodzene ladí s krátkymi poetickými textami. Kniha v závere príjemne prekvapí výpravnou rozkladacou ilustráciou. Špeciálne ocenenie za odvahu si zaslúži aj vydavateľstvo Artforum, ktoré sa nebojí vydať a dať šancu aj takýmto projektom.

Autorka: Han Donau
Grafický dizajn a ilustrácie: Han Donau
Vydavateľ: Artforum spol. s r. o.
Tlač a väzba: Tiskárna Protisk, s. r. o.
Papier: Arena Natural Smooth 170 g/m²

Hovorme o sebe s rešpektom

Kniha *Hovorme o sebe s rešpektom* o životoch, vzťahoch a komunikácii s LGBTI+ ľuďmi a o nich je v súčasnej slovenskej spoločnosti odvážnym a veľmi potrebným vydavateľským počínom. Prebal vo výraznom fialovom odtieni s jednoduchým nadpisom a ilustráciou sa na publikácii v mäkkej väzbe môže javiť na prvý pohľad ako zbytočný, avšak pri dôkladnom prezretí zistíme, že v sebe nesie symbolický odkaz búrania bariér. Typografia titulu je spracovaná veľmi solídne a vysoko kvalitne. Typy písom sú vhodne zvolené do bohatého štruktúrovaného textu a celý titul má graficky vydarenú dynamickú štruktúru. Silným prvkom knižného spracovania sú aj kvalitné reprodukcie fotografií a diel od slovenských kvír umelcov, a nielen tých súčasných.

Autori: Kolektív autoriek a autorov
 Grafický dizajn: Denisa Šířová, Martin Jenča
 Vydavateľ: Búro Milk, s. r. o.
 Tlač a väzba: Valeur, s. r. o.
 Papier: Stucco Acquerello Gesso 120 g/m²,
 Arena Natural Rough 90 g/m², 200 g/m²

Ja v tvojom veku...!

Edukatívna publikácia pre rodičov a mladých ľudí o mimoriadne dôležitej životnej oblasti a téme, ktorá absenteje v našom vzdelávacom systéme. Knižka *Ja v tvojom veku...!*, ktorá sa komplexne venuje sexuálnej výchove, má vynikajúco spracovanú typografiu aj celkovú grafickú úpravu. Sadzba rešpektuje bohatú štruktúru textu. Nadpisové typy písma, citácie, poznámky aj bežný text sú citlivo a vhodne zvolené. Jednoduché hravé ilustrácie umiestnené na predelových stranách fungujú ako odľahčenie od bohatého textu. Akcentujúca červená farba výborne korešponduje s témou publikácie a čitateľa voľne sprevádza po celej knihe.

Autorky: Dagmar Krišová, Marcela Poláčková
 Grafický dizajn: Denisa Šířová, Martin Jenča
 Ilustrácie: Helga Pavelková
 Vydavateľ: inTYMYta, o. z.
 Tlač a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: Via Felt Natural 220 g/m²,
 Munken Pure Rough 90 g/m²

Seriálnosť a repetícia v slovenskom vizuálnom umení

Autorka: Zora Rusinová
Grafický dizajn: Pavol Bálik
PrePress: Viktor Szemző
Vydavateľ: Akadémia umení v Banskej Bystrici
Tlač: DIW print, s. r. o.
Väzba: P+M Turany, s. r. o.
Papier: Munken Lynx Smooth 150 g/m²

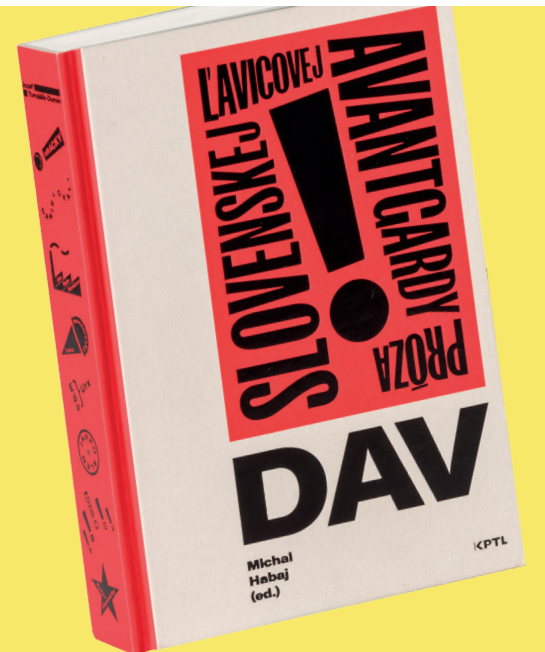
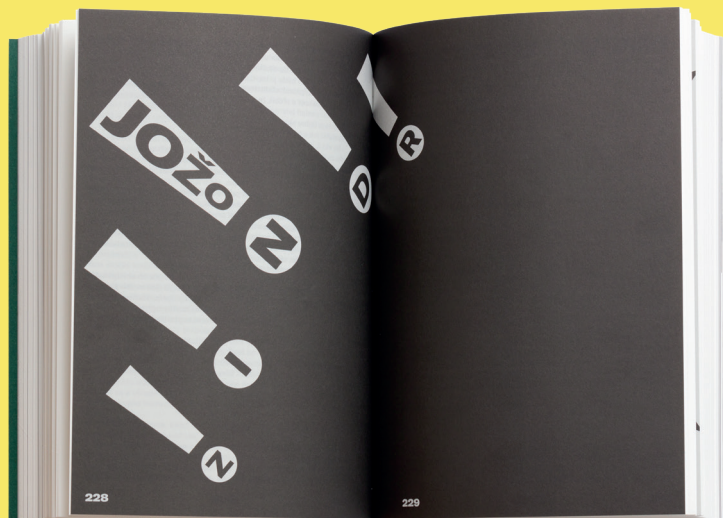
Je to krásna veľkoformátová kniha v tvrdej väzbe, ale nie taká, ktorú si necháte iba na výzdobu svojho domova. Namiesto toho nabáda čitateľov, aby ju používali, aby sa pozorne pozerali na umenie a čítali o ňom. Kniha funguje ako rozsiahla zásobárňa poznatkov a zároveň ako istý druh výstavy. Analytický pôžitok ide ruka v ruku s bezprostrednosťou. Samotné usporiadanie vnútra je dokonalou hrou na tému opakovania, rovnováhy konštánt a premien. Textové stĺpce hrajú úlohu opakujúceho sa rytmu, zatiaľ čo reprodukované umelecké diela sú umiestnené dynamicky. Popisky obrázkov majú vyhradený riadok 4 modulárne použitých stĺpcov pod ostatnými prvkami. Umelecké diela sú zoradené do niekoľkých kategórií. Tie sú reprezentované čiernymi geometrickými symbolmi, použitými na reliéfnej bielej obálke a titulných stranách oddielov. V dizajne, ktorý dôsledne vykazuje striedmosť v používaní typografických prostriedkov a hierarchií, sú tieto prvky tou správnou dávkou „nadbytku“.

Zbierka zážitkovej poézie

Táto kniha je protikladom zaužívaných predstáv o poézii a zároveň spochybňuje dogmatické vnímanie toho, ako má kniha vyzeráť. Je to zošitá kopa papiera vo formáte A4 (takmer bez spadavky). Chrbát je oblepený svetlomodrou gumovou páskou, ktorá príjemne kontrastuje s oranžovým papierom prednej strany obálky (existuje však aj fialová verzia). Keď začneme knihou listovať, obracajúc stránky na výšku, je jasné, že toto dielo predstavuje risografickú reprodukciu imaginárneho skicára. Žiarivé farby, ležérna kompozícia textu, kresieb a čmáraníc berú čitateľa na zaujímavú cestu myslou autora. Poézia tejto knihy sa odvíja v zmesi textu a obrazu, zaoberá sa existenciálnymi otázkami a na spôsob skicára komentuje každodenný život; vždy vtipne, niekedy úmorne, často absurdne. Na stránkach ostáva veľa otáznikov a objavuje sa aj vystrihnutý duch Júliusa Kollera. *Zbierka zážitkovej poézie* je nesmierne zaujímavý koncept, ktorý funguje po všetkých stránkach.

Autor: Erik Šimšík
Grafický dizajn: Aurélie Garová, Tereza Maco
Vydavateľ: BRAK, s. r. o.
Tlač: Risko Print
Papier: Arena Natural Rough 120 g/m²

DAV. Próza slovenskej l'avicovej avantgardy

Autor, zostavovateľ: Michal Habaj
 Grafický dizajn a ilustrácie: Matúš Hnat
 Vydavateľ: Kapitalks, o. z.
 Tlačba a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: BIO TOP 3 NEXT 100 g/m²,
 Crush Grape 120 g/m²

Najvýraznejším prvkom v grafickej úprave knihy je skupina ôsmich vtipných imitácií avantgardnej experimentálnej typografie. Tieto výtvy, pre ktoré je typická zábavná spontánnosť, sú komponované zo súčasných písmových typov, nie z historických, čím sa vytvoril pomerne trefný vizuálny komentár k téme avantgardnej typografie. Súčasťou obsahu publikácie je i rad pôvodných útvarov z lettrizmu a reprodukcia drobných typografických kreácií prítomných v sadzbe. Spolu vytvárajú jemný chvejivý kontrast medzi historickým a súčasným detailom písma. Usporiadanie rôznych častí obsahu a rytmus knihy ako sekvencie pôsobi prehľadne a primerane. Celkový charakter grafickej úpravy a všetkých jej komponentov je hmotný a dramatický – presne tak, ako si to vyžaduje aj téma titulu. Zodpovedajú tomu aj dosky z hrubej lepenky a typická červeno-čierna farebnosť. Kniha ako objekt má pevné, pritom príjemné materiálové riešenie a jej proporcie nebránia plnohodnotnému čítaniu. Grafika na obálke knihy na seba strháva veľa pozornosti, čo sa v prípade šírenia kvalitných poznatkov literárnej vedy považuje za veľké plus.

Umenie a umelci v meste okolo roku 1800

Autorky: Katarína Beňová,
Katarína Kolbiar Chmelinová
Grafický dizajn: Peter Nosál
Vydavateľ: STIMUL, Filozofická fakulta Univerzity
Komenského v Bratislave
Tlač a väzba: Devin Printing House, s. r. o.
Papier: Arena Natural White 120 g/m²,
Peyer Cadena 115 g/m²

Grafická úprava publikácie predstavuje kvalitne zvládnuté remeslo a dizajn, ktorých účelom je na prvom mieste vytvoriť grafickú a materiálnu podobu knihy tak, aby čo najviac vyhovovala jej čítaniu. V prípade odborných publikácií, ktoré slúžia takmer výhradne pre koncentrované štúdium, je ergonómia hlavným parametrom dizajnu. *Umenie a umelci v meste okolo roku 1800* je mohutná informačná kniha určená predovšetkým odborníkom a spôsob jej používania sa od väčšiny literárnych žánrov odlišuje. Sú to práve čitatelia odborných textov, ktorí sú veľmi citliví na hladkú čitateľnosť, prehľadnosť a prirodzenú pozíciu všetkých informácií. Správne dodržiavanie zvyklostí a pravidiel sadzby v tomto prípade dosahuje takmer úplnú komplexnosť typickú pre notografiu. Starostlivá a citlivá úprava knihy prezentuje zlaté dno remesla a je zároveň príkladom silnej trpezlivosti, s ktorou je nutné pracovať pri procese opráv a korektúr. Estetika titulu sa prezentuje s výrazným rešpektom k samotnému obsahu, podobne ako jej sadzba a usporiadanie obrazového materiálu. Výrazové prostriedky sú tvorené najmä vhodnou voľbou typografického písma, optimálnou proporciou vo vzťahu k objemu a rozmeru knihy, k spôsobu tlače, k materiálu a kvalite prevedenia.

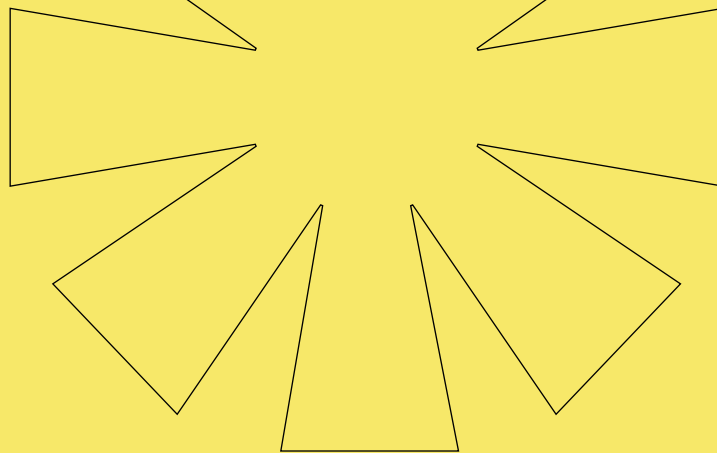

Baba z lesa

Autorka: Lena Jakubčáková
 Fotografie: Lena Jakubčáková
 Grafický dizajn a ilustrácie: Katarína Rybnická
 Vydavateľ: Absynt, s. r. o.
 Tlač a väzba: Tiskárna Helbich, a. s.
 Papier: Arena Natural Rough 90 g/m²; 120 g/m²,
 Artic Volume White 150 g/m²,
 Curious Transluents Clear 90 g/m²
 Obálka: Plátno Imperial

Na prvý pohľad je publikácia veľmi nenápadná, až „neviditeľná“, podobne ako ústredná postava, ktorej sa venuje. Prezentuje zaujímavú tému – život svojskej, nezlomnej ženy s jasným pohľadom na hodnoty a život, zdokumentovaný citlivo za pomoci časozberného fotografického materiálu a artefaktov archívneho výskumu. Postupne sa nám odhaľuje vnútorná krása postavy i knihy. Čím dlhšie v nej človek listuje, tým viac v nej vidí. Nenápadná obálka akoby ani nemala snahu zaujať. No titulná fotografia čitateľa uchopí, pozve ho knihu otvoriť a vtiahne ho do zvláštneho, pokojného sveta s vlastnými hodnotami a pravidlami. Veľmi civilná a neokázalá dokumentárna fotografia pôsobí nevtieravo, ale pri pozornejšom pohľade očarí svojou poetikou akejsi jednoduchej samozrejmosti. Výber písma, typografie a papiera, väzba a dynamika knihy – všetko je veľmi prirodzené, organické a tvorí spolu skvelo vyvážený celok. Dokonca ani miestami vlepované fotografie a reprodukcie dokumentov nepôsobia samoučelne, jednoducho tam patria.

Medzinárodná
odborná
porota udelila
aj špeciálnu
**CENU
POROTY**

The Sweetness of Unknown

The Sweetness of Unknown je príkladom veľmi solídnej polohy autorskej knihy. Ide o dielo, v ktorom autorka vytvorila celý vlastný prozaický text, ilustrácie, typografiu i sadzbu knižky. Takáto komplexná tvorivá metóda je v obecnej rovine unikátna, pretože len málokto dokáže ovládať všetky zručnosti súčasne, hoci len na bazálnej úrovni. Text pôsobí obsahom i jazykom ako autentická výpoveď, osobná i dokumentárna. Čítavá expozícia je zároveň odrazom života autorkinej generácie, ktorá i touto cestou aktívne vstupuje do širšieho spoločenského diania. Kresby pravidelne sledujú text v tele knihy. Ich štýl je zámerne neobratný, neškolený, neambiciózný a odkazuje k autenticite a prozaickosti vlastného rozprávania. Grafická úprava spája obe hlavné kreatívne zložky, príbeh a ilustráciu, do celkového rámca knihy. Typografia je funkčným elementom, čo je v tomto prípade správne.

Autorka: Monika Machútová
 Grafický dizajn a ilustrácie: Monika Machútová
 Vydavateľ: Martina Betušová – AMÁLKA
 Tlač a väzba: Typocon spol. s r. o.
 Papier: Munken Pure 150 g/m², 300 g/m²

Kolekcia
nominovaných
knižných
titulov
Najkrajšie
knihy
Slovenska
2023

Zvieracia farma

Kultivuje prevedením a bezpochyby dvíha zaužívaný štandard vizuálneho spracovania v klasickej beletrii. Ide o technicky dobre zvládnutý knižársky počín s perfektnými ilustráciami. Typografia by však mohla viac komunikovať s ilustráciami.

Autor: George Orwell
 Preklad: Ján Kamenistý
 Grafický dizajn: Jakub Soós
 Ilustrácie: Matúš Matátko
 Vydavateľ: SnowMouse Publishing, s. r. o.
 Tlač a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: Chamois 90 g/m²

Na chrbte: Kniha o tých, čo si naň nakladajú o niečo viac

Autori: Gréta Čandová, Samuel Marec
 Fotografie: Jakub Čaprnka
 Grafický dizajn: Kristína Šebejová, Dominik Fodora
 Ilustrácie: Ivana Cobejová
 Vydavateľ: Žumál – Madebythe, s. r. o., Hikemates
 Tlač a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: Munken Print Cream 115 g/m²
 Obálka: Plátno Imperial

Obzvlášť treba vyzdvihnúť výber a hravosť typografie. Grafická úprava evokuje lifestyleový časopis, čím sa dodáva spracovaniu svieži, hravý a ľahký vzhľad. Zaujímavosťou zároveň je, že obálka knihy vyšla v dvoch farebných prevedeniach – má fialový aj krémovo prírodný plátenný poťah. Veľmi pekná a hodnotná téma a príjemný krémový papier podčiarkujúci tému titulu dodávajú knihe na atraktivite.

Žitava

Kniha upúta netradičnou obálkou, výberom pekných priamych farieb Pantone a malým, príjemným a ergonomickým formátom. A predovšetkým intímnu atmosférou, ktorá vychádza z každej jednej strany. Nálada obsahu dobre pracuje s vizuálnou stránkou knihy.

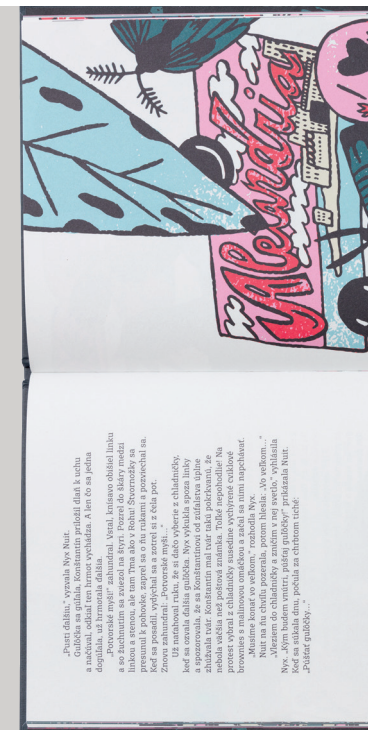
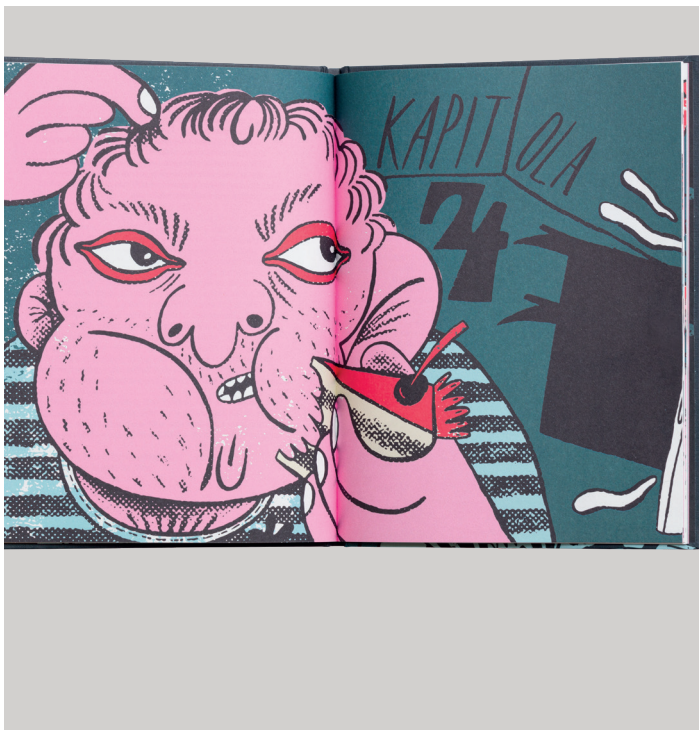
Autor: Filip Németh
 Fotografie: Matej Chren
 Grafický dizajn: Aurélie Garová, Tereza Maco
 Vydavateľ: BRAK, s. r. o.
 Tlač a väzba: Tiskárna Protisk, s. r. o.
 Papier: Amber Volume 90 g/m²

Jozef Srna: Rodinný album

Pokorná úprava, ktorá necháva vyniknúť prezentované diela a rešpektuje charakter rodinného albumu. Žlté strany vnášajú do knihy intimitu, akoby čitateľ cez zatiahnutú záclonu nazeral na pozoruhodné diela výtvarníka Jozefa Srnu.

Autorka: Nina Gažovičová
Fotografie: Martin Deko
Grafický dizajn: Ľubica Segečová
Vydavateľ: Aukčná spoločnosť SOGA
Tlač a väzba: Tiskárna HELBICH, a. s.
Papier: Artic Volume White 130 g/m²

O tme a veľkom človeku

Svieže ilustrácie vyznievajú originálne a smelo. V kontexte slovenského prostredia sú jednoznačne príjemným spestrením. Ilustrácie toho veľa neprezradia, ale svojím charakterom a zvolenou farebnou paletou nastavujú svojráznu náladu, ktorá ladí s textami knihy. Grafické spracovanie a výber papiera sú tiež vhodné zvolené.

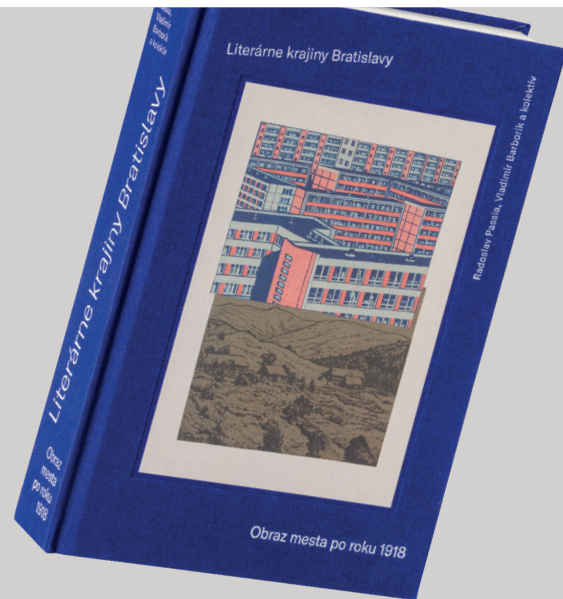
Autor: Michal Hlatký
 Grafický dizajn: Zuzana Didová, Michal Chrastina
 Ilustrácie: Nicol Hochholzerová
 Vydavateľ: BRAK, s. r. o.
 Tlač a väzba: Tiskárna PROTISKA, s. r. o.
 Papier: Munken Print White 120 g/m²

Slovníček z básničiek

Odvážne použité typografické prostriedky, farebné akcenty a aj výber priamych farieb Pantone prispievajú k prístupnej a zábavnej forme didaktického textu o poézii. Táto hravá forma pridáva publikácii na ľahkosti čítaného textu. Kniha sa preto svojím jazykom a úpravou prihovára nielen deťom, ale aj dospelým.

Autorky: Jana Juhásová, Silvia Kaščáková
 Grafický dizajn: Jana Bálik, Pavol Bálik
 Ilustrácie: Veronika Pažická
 Vydavateľ: Slovenské literárne centrum
 Tlač a väzba: Gaspo CZ, a. s.
 Papier: Munken Print Cream 115 g/m²

Literárne krajiny Bratislavy. Obraz mesta po roku 1918

Autori: Radoslav Passia, Vladimír Barborík a kolektív
 Grafický dizajn: Matúš Lelovský
 Vydavateľ: VEDA, vydavateľstvo SAV, CSC SAV, v. v. i.
 Tlač a väzba: VEDA, vydavateľstvo SAV, CSC SAV, v. v. i.
 Papier: BIO TOP 3 NEXT 100 g/m²
 Obálka: Plátno Imperial

Odborná publikácia, ktorá sa po grafickej stránke vyníma v prostredí bežnej odbornej knižnej tlače. Tvorivý tím kladie veľký dôraz na kvalitnú grafickú úpravu a zaujímavý riešený text v podobe veľmi precízneho vrstvenia výkladových a významových informácií.

Rok dobrých správ

Veselé textilné obrázky ilustrátora a autora textu sú schopné zaujať širší okruh ľudí, sú komunikatívne a umelecky kvalitné. Dôrazne vytvorená vnútorná štruktúra – naľavo text a napravo obrázok – síce môže pôsobiť po pár stranách monotónne, celkovo však ide o originálne dielo.

Autor: Martin Smatana
 Grafický dizajn: Martina Figusch Rozinajová
 Ilustrácie: Martin Smatana
 Vydavateľ: Monokel, s. r. o.
 Tlač a väzba: Finidr, s. r. o.
 Papier: Munken Kristall Rough 120 g/m²

Bratislava a jej premeny – Most SNP

Kniha zaujme dobre navrhnutou väzbou, materiálom a layoutom pripomínajúcim architektúru. Vyzdvihnúť treba striktný vnútorný rytmus rozdelenia textu a fotografickej prílohy, ako aj samotný koncept – monochrómia verzus farebnosť, minulosť verzus prítomnosť.

Autori: Juraj Bončo, Lubomír Deák
Grafický dizajn: Lukáš Vančo
Fotografie: Juraj Bončo, Lubomír Deák
Vydavateľ: Eruditio, spol. s r. o.
Tlač a väzba: P+M Turany, s. r. o.
Papier: X-per White 140 g/m², Meterica
Quartz 120 g/m², Favini Sumo White

NKS

 BIBIANA

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLOVENS K É
C E N T R U M
D I Z A J N U

Slovenské
literárne
centrum

Sekretariát súťaže Najkrajšie
knihy Slovenska
BIBIANA, medzinárodný dom
umenia pre deti a mládež
Panská 41, 815 39 Bratislava,
Slovenská republika
Dominika Horváthová
Zuzana Mitošinková

Organizátori:
BIBIANA
Ministerstvo kultúry
Slovenskej republiky

Partneri:
Slovenské centrum dizajnu
Slovenské literárne centrum

Redakcia:
Zuzana Mitošinková

Jazyková úprava:
Eva Andrejčáková

Grafický dizajn:
Ema Kern
Karolína Ježíková
Tereza Umlaufová

Fotografie:
Jakub Hauskrecht

Použité písmo:
Bagoss Standart

Použitý papier:
Munken Lynx Rough 120, 300 g/m²

Tlač:
DIW, s. r. o.

Vydavateľ:
BIBIANA, medzinárodný dom umenia
pre deti a mládež v roku 2024

Počet výtlačkov:
350 ks (slovenská a anglická verzia)

ISBN 978-80-89154-89-0